regel geworden, dat de zorge voor het lijk geheel in handen van de familie, van de vrienden of de buren bleef.

Zelf het lijk te behandelen zou voor de vrouw, of voor den man die achterbleef soms te aandoenlijk voor het gevoel zijn geweest; maar dan verving de liefde, of de nabuurschap de bezwijkende hand. En voorts deed een ieder in huis wat hij kon, om voor het lijk te zorgen, telkens naar het lijk te gaan zien, en het stoffelijk overschot niet te verlaten, eer de ure van scheiden aanbrak.

—

Met de ziekelijke sentimentaliteit, die er op uit is, om op allerlei wijs met een lijk te sollen, heeft deze Schriftuurlijke, deze Christelijke teederheid in de zorge voor onze dooden, niets gemeen.

De sentimentaliteit is er op uit, om het gevoel te prikkelen; de zenuwen in spanning te brengen; en in die droeve spanning, die zich in tranen uit, zeker genot te zoeken, of ook te willen toonen, hoe warm en vurig onze liefde was.

Dit nu heeft op zichzelf niet de minste waarde. De uitgangen onzes levens liggen niet in onze traanklieren, en evenmin in onze zenuwen, maar in ons hart. En alleen hij die zeggen kan, dat, ook als er een doode bij hem in huis is, het geloof en de liefde werkzaam is, om zich voor God de vraag te stellen, hoe de Heere wil dat hij zich jegens dezen doode gedragen zal, leeft in die dagen van rouw en droefenisse naar Gods Woord.

En juist op dat zich houden aan Gods ordinantiën moet hier nadruk gelegd.

Het gevaar is toch niet gering, dat men in zulke dagen van droefenis, als de vensters aan de straat gesloten zijn, van zijn lieve dooden een soort halven afgod maakt, en God den Heere vergeet.

Dat merkt ge dan aan de gesprekken; dat ziet ge aan de hulde die men op allerlei wijze aan het lijk brengt, vooral bij personen van hoog aanzien; en dat hoort ge soms op zoo stuitende wijze bij de toespraken op den doodenakker, als de mensch, wiens adem in zijn neusgaten was, en die nu stierf, in een stralenkrans van glorie wordt gezet, en alle gedachtenis van den naam des Heeren ontbreekt.

—

In die dagen met »een lijk boven aarde" komt men meestal onverhoeds in. Want zelfs, als het sterven lang voorzien is, heeft men zich toch maar zelden verplaatst in den toestand, als het einde daar zou zijn.

Dan is men de eerste oogenblikken overstelpt van droefenis. Er moet gehandeld, en men weet zich geen rekenschap te geven, hoe men handelen moet. Er heerscht in huis, in de gesprekken, in de handelingen een algemeene verwarring. Men is geneigd om de dingen uit handen te geven en over te laten, en als er dan maar iemand onder de familie is, die zegt het te *willen* doen, dan doet hij het en het valt zooals het valt.

Zoo werkt er dan geen geloof, er heerscht geen beginsel, en in den laatsten tijd is het niet zelden, de agent van een begrafenisfonds, die het hooge woord heeft, en in alles voor u uitmaakt, hoe uw dooden zullen begraven worden.

En dit nu hangt weer saâm met wat het droeve kenmerk onzer eeuw is, t. w. dat bijna niemand meer van te voren aan zijn dood denkt; dat alle gemeenzaamheid met het denkbeeld van den dood weg is; en dat men den dood over zich komen laat, als een zandwind over de reizende karavaan.

En nu bedoelen we natuurlijk niet, dat ieder persoonlijk er zijn eere in moet gaan stellen, om als er een doode in zijn huis komt, nu eens tot in de kleinste bijzonderheden te toonen, hoe uitnemend hij de kunst van begraven verstaat. Dat ware de hoogmoed der preutschheid; een ziellooze gemaaktheid die terug zou stuiten.

Tegen dat kwaad waakte men vroeger zelfs, door al wat op de begrafenis betrekking had, door de usantie en als bij onderlinge afspraak te regelen.

Bij het graf mocht niemand den zonderling spelen.

En zoo had elke streek, en elke stad, en soms zelfs een dorp zijn eigen manieren.

Maar in die manieren sprak ernst, sprak goede smaak, sprak een Christelijke beschouwing van Dood en Graf; en het was uit het zinnen en peinzen over Dood en Graf onder de belijders des Heeren, dat deze uitvaartusantiën geboren ware.

Nu daarentegen hield dat zinnen en peinzen op. Men laat alles over. Dit heeft ten gevolge, dat de aloude usantiën al meer worden omgezet, om nu almeer beheerscht te worden door den geest van ongeloof en menschvergoding, die in de toongevende kringen aan het woord zijn.

Het heeft wel iets lieflijks, na den dood met al zijn medeburgers op een zelfden doodenakker begraven te worden; maar Abraham dacht er toch anders over. Ephron bood hem het gemeenschappelijk graf voor het lijk van Sara aan; maar Abraham wilde *een eigen graf* voor zijn doode bezitten.

En juist hierin ligt een vingerwijzing voor al wie Christus, en in Christus den Overwinnaar over Dood en Graf belijdt.

Een eigen graf voor de verlosten des Heeren, zal almeer blijken een onafwijsbare behoefte voor ons Christelijk leven te zijn.

Anders eindigt de Christenheid met ook zelve *heidensch* te begraven.

—

Hoofdzaak is dus maar, dat we uit onze *gedachteloosheid* weer tot *nadenken* komen.

Daarom nu staat boven deze overdenking: »de *keure* onzer graven". Wie keur heeft, koos, en wie koos heeft nagedacht, en handelt met zelfbewustzijn, wetende wat hij doet.

En juist daaraan schort het ons thans.

Thans denkt, als het op begraven aankomt, niemand na. Men laat alles loopen of bootst de usantiën der wereld na.

O, Zoo heel anders dan bij de eerste Christenen.

Die schaften dadelijk het rouwen af, die begroeven hun dooden in feestgewaad, en trokken als de dag gedaald was, met toortslicht, onder jubelend psalmgezang, naar den doodenakker, om voor God en mensch te betuigen, hoe deze hun broeder of zuster uit de strijdende in de triumfeerende kerk was overgegaan.

Hun blik op Dood en Graf was een heel andere dan van de heidenwereld, en daarom moesten ook hun usantiën bij het begraven een geheel ander karakter dragen.

De dood was hun een afsterven van de zonde en een doorgang tot een eeuwig leven.

Daarom treurden ze weinig en jubelden ze bij hun dooden veel.

Iets wat nu niet gezegd wordt, opdat ook gij zóó uw dooden zult uitdragen.

Ge *moet* niets nabootsen.

Maar wat ge wél moet doen, is, zooals zij deden, nu ook zelf over Dood en Graf nadenken, over Dood en Graf spreken, in Dood en Graf inleven, en als dit heel Jezus' gemeente gaat doen, dan komt de goede Christelijke manier van begraven vanzelf.

—

Die enkele uitdrukking van »de *keure* onzer graven" prikkelt tot nadenken, en slaat u in de conscientie, zoo dikwijls ge de begrafenis uwer dooden maar hebt overgelaten, en de usantiën der wereld gevolgd zijn.

Niet pralen en niet prijken moet ge bij uw begrafenissen, om anderen de oogen uit te steken. Voor vertoon van eigen grootheid is er geen slechter gelegenheid dan wanneer er één van uwen eigenen bloede machteloos in de groeve wordt weggeborgen.

Niet de zelfzucht, maar de liefde moet dringen en leiden.

De liefde voor wie van u ging; altoos naar den regel: Zooals gij zoudt willen, dat men met u deed, als ge gestorven waart, doe gij zoo ook zelf aan uw dooden.

En die liefde moet dan bij Gods kind natuurlijk door het *geloof*, niet door het sentiment geleid worden.

Waar ge ook uw God vergeten kondt, ge moogt Hem nooit bij het doodsbed of bij het graf uwer dooden vergeten.

Sterker dan ooit moet bij alle doodsponde en elke geopende groeve de regel gelden: »*Te dezen dage zat de Heere alleen groot zijn.*" (Jes. 2 : 17).

KUYPER.

Amsterdam, 24 Juni 1892.

Wat we een vorig maal bij het ter perse gaan van ons blad nog slechts als toekomstig konden aanduiden, is thans reeds een voldongen feit geworden.

De eerste Generale Synode der Gereformeerde kerken in Nederland *in deze eeuw* behoort reeds tot de historie.

Natuurlijk moeten we deze Generale Synode, de eerste die na 1619 (althans in dien zin en op dien voet) gehouden werd, *de zesde* noemen.

De *eerste* te Emden in 1571, de *tweede* te Dordrecht in 1578, de *derde* in 1581 te Middelburg, de *vierde* in 1586 te 's-Gravenhage, de *vijfde* te Dordrecht in 1618, nu de *zesde* in 1892 te Amsterdam, en straks de *zevende* in 1893, zoo de Heere wil, wederom te Dordrecht.

Niet uit preutschheid, en veel minder nog om al den breeden Synodalen arbeid, die sinds 1836 en 1886 daartusschen inkwam, ook maar eenigszins te onderschatten; maar om wel te doen uitkomen, dat de vrije Gereformeerde kerken, gelijk ze thans weer in Belijdenis en Kerkregeering geheel op het standpunt van 1619 staan, thans eerst het zoo noodige zedelijke prestige herwonnen, om in naam van de Gereformeerde kerken in Nederland op te treden.

Immers langs wat onderscheidene wegen men ook liep, om bij dezen mijlpaal aan te komen, hoofdzaak is en blijft toch het feit, dat de aloude Gereformeerde kerken weer te voorschijn zijn gekomen, haar aloud karakter weer vertoonen, en er zich van bewust zijn, de historische voortzetting te wezen van het Gereformeerd kerkelijk leven, dat in 1619 zoo krachtig opbloeide.

Wel weten we zeer goed, dat de nu gehouden Generale Synode nog lang niet alle kerken vertegenwoordigde, die te Dordt op 13 November 1618 saamkwamen; en ook zien we zeer wel in, dat we volstrekt nog niet over dezelfde krachten van degelijke geleerdheid beschikken, waarop men in Dordt mocht bogen.

Maar dit neemt niet weg, dat we toch nu reeds sterker staan dan men te Emden en te Dordt in 1578 stond, en dat we evenals toen, reeds veel meer dan één tiende van onze geheele landsbevolking representeeren, zoo men gelijk het destijds was, Noord-Brabrant en Limburg er van aftrekt.

De zevenhonderd kerken, die thans in Generale Synode saamkwamen, kunnen meterdaad geacht worden, het Gereformeerde volk te vertegenwoordigen, voorzoover dit georganiseerd is en saam kan werken.

Want wel rekenen we met het feit, dat er in enkele kleine groepen nog zekere kring van Gereformeerde belijders achterbleef, en dat evenzoo in het Hervormde genootschap nog stellig tweemaal honderd duizend Gereformeerden schuilen, maar deze staan óf los en geïsoleerd, óf gevoelen zich in het reglementaire genootschap derwijs gebonden, dat ze gedoemd zijn tot stilzitten en geslagen zijn met volkomen machteloosheid.

Dit bluscht daarom onze liefde voor deze broederen niet. Veeleer blijft het de bedoeling der Gereformeerde kerken, om nog ernstiger dan dusver naar hereeniging met deze nog van verre staande broederen te streven; maar ons door hen *laten ophouden* mogen we thans niet meer. Ons Gereformeerd kerkelijk leven is thans tot den volkomen normalen voet teruggekeerd, en in den staat van de formatie der Gereformeerde kerken is thans niets meer te veranderen.

Het rustpunt is thans bereikt.

We zijn waar we wezen moeten.

En ons *ideaal*, voor zoover er op aarde van een ideaal sprake kan zijn, is *bereikt*.

In den *welstand* der kerken zal nog ontzaglijk veel te veranderen zijn.

Veel en velerlei is nog krank, en wacht nog op genezing.

Maar dit ingeslopen bederf raakt niet meer de formatie en den staat der kerken.

Die zijn thans kerngezond.

Indien dan ook onze broederen in het Hervormd genootschap op schrift een teekening wilden ontwerpen, hoe zij den staat hunner kerken wenschten, zouden ze geen ander ontwerp *kunnen* leveren, dan sprekend gelijkend op wat wij thans bezitten.

En nu is het volkomen waar, dat wij onze gebouwen kwijt zijn, maar maakt het kleed dan den man!

Als iemand u uw kleed ontneemt, er mee wegloopt, en het zelf aantrekt, is hij daarom u geworden, en zijt gij uzelven niet meer, omdat ge, beroofd als ge waart, u een nieuw kleed hebt moeten aanschaffen?

Welnu, in gelijken zin is het Hervormd genootschap volstrekt niet de kerk onzer vaderen, omdat het wegliep met de gebouwen, en zijn wij wel terdege de kerk onzer vaderen gebleven, al is het dat we in nieuwe gebouwen saamkomen.

De einduitkomst is zoo verheffend.

Men heeft geworsteld en gestreden, maar de slotsom is, dat niemand onzer iemand anders dan zich zelven heeft *overwonnen*, en wat we *gewonnen* hebben zijn onze broederen.

—

Niemand mag nu natuurlijk meer van Afgescheidenen, Christelijke Gereformeerden, Doleerenden of Nederduitsche Gereformeerden spreken.

Gereformeerd, zonder meer, is thans ons aller naam.

Niet als *bijnaam* bij Christelijk. Dat ware staatsche wijsheid en irenische verwatering uit de dagen van Oldenbarneveld. Uitvloeisel van de valsche leus: *Christianus mihi nomen, Reformatus cognomen.*

Niet bijnaam, maar eerenaam is dit *Gereformeerd* ons. De familienaam onzer gemeenschappelijke vaderen.

Toch moet men de kerken, waar er twee of meer in eenzelfde stad of dorp zijn, voorshands nog onderscheiden.

In het stuk aan de Regeering is dit nu zoo geschied, dat *A* dan staat achter de oudste kerk, *B* achter de daarna opgekomene en *C* achter de laatste formatie.

De kerkformatiën van 1834 hebben in dat geval dus bijna alle een *A* achter zich. Gereformeerde kerk te Amsterdam *A*. Welke *A* nu volstrekt geen afkorting is van *Afgescheiden*, maar een letterteeken, zonder meer.

De kerkformatiën van 1886 heeten dan bijna alle: Gereformeerde kerk *B*. B.v. Gereformeerde kerk te Amsterdam *B*.

Dit is dus zeer gemakkelijk te onthouden.

Uitzondering hierop maken alleen die enkele plaatsen, waar reeds vóór 1886 twee kerkformatiën bestonden, namelijk Leiden, Middelburg, Dordrecht, Haarlem (en Zierikzee).

In deze plaatsen heeten de kerkformatiën van 1886 niet *B*, maar *C*.

Middelburg:

Gereformeerde kerk *A* en *B* de twee vroegere Christelijke Gereformeerde kerken. En Gereformeerde kerk *C* die van 1886.

Evenzoo te Dordrecht, te Leiden en te Haarlem.

En te Zierikzee twee Gereformeerde kerken, die beide tot de groep van 1834 behoorden, en nu als *A* en *B* op de lijst staan.

Voor alle publicaties is de regel dus zeer spoedig gevonden.

A en *B* zijn gemakkelijk uit elkander te houden, en het kleine lijstje van de vier plaatsen vergeet nooit, wie het eens las.

In die 500 plaatsen echter waar slechts één formatie bestaat blijft dat *A*, *B* en *C* natuurlijk weg.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Besluit tot vereeniging.

De Voorloopige Synode van Nederduitsche Gereformeerde Kerken, zitting houdende te Amsterdam op 16 Juni 1892,

Van oordeel, dat er, na de onderhandelingen, die tusschen *de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk van Leeuwarden* en *de Voorloopige Synode van Nederduitsch Gereformeerde Kerken van 's-Gravenhage*, in den jare 1891, en sedert door de Deputaten van beide Synoden gevoerd zijn, — geen wettige oorzaak meer aanwezig is, waarom de Kerken, die zij vertegenwoordigt, in de meerdere vergaderingen gescheiden zouden blijven van die der Christelijke Gereformeerde Kerken;

verklaart in naam harer Kerken, dat deze van nu voortaan bereid zijn, in één zelfde Kerkverband saam te leven en in een zelfde Generale Synode en mindere vergaderingen saam te komen met de Kerken vertegenwoordigd door de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerken en *besluit* diensvolgens:

ten eerste, deze vereeniging tot stand te brengen op den grondslag van de gemeenschappelijke belijdenis der Drie Formulieren van Eenigheid, van de Gereformeerde Kerkenordening (laatstelijk in 1619 bevestigd), en van hetgeen tusschen de Synoden van Leeuwarden en 's Gravenhage, bovengenoemd, is overeengekomen, en voorts ingevolge opdracht dezer Synoden door haar Deputaten is verricht, hetwelk thans door de beide Synoden van Amsterdam is goedgekeurd;

ten tweede, om, als blijkens de credentiebrieven daartoe gemachtigd, op Vrijdag 17 Juni 1892, in het gebouw der Keizersgrachtkerk, met de afgevaardigden en adviseerende leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken, in vereenigde zitting saam te vloeien als *Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland*, indien althans voor dien tijd bericht zal zijn ingekomen, dat de als Bijlage *A* bij dit besluit gevoegde reeks van nadere bepalingen, die zij zelve hiermede verklaart goed te keuren, eveneens door de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerken is aangenomen;

ten derde, om haar moderamen te machtigen, ineen te smelten met het moderamen van de Voorloopige Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk opdat dit gemengde moderamen de vereenigde zittingen leide; met dien verstande, dat bij gelijkheid in qualiteit de oudere in jaren vóór den jongere ga;

ten vierde, om onverwijld van dit besluit bericht te zenden aan de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk;

en *ten vijfde* de Generale Synode te machtigen, aan de hooge Regeering namens haar van dit genomen besluit kennis te geven, en drie Deputaten voor correspondentie met de Regeering tot op de eerstvolgende Generale Synode, aan te wijzen.

Bovenstaand besluit is met eenparige stemmen aangenomen, en van de Christelijke Gereformeerde Synode is bericht ingekomen, dat zij de nadere bepalingen heeft aangenomen, zoodat dit besluit rechtskracht heeft erlangd.

A KUYPER.
G. VAN GOOR.
L. H. WAGENAAR.
J. H. FERINGA.

Amsterdam, 20 Juni 1892.

Bericht aan de Regeering.

Aan

H. M. de Koningin-Regentesse.

Geeft, onder aanbieding van hulde en eerbied, als daartoe gemachtigd door de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk en door de Voorloopige Synode van Nederduitsche Gereformeerde Kerken (zie Bijlagen A en B), te kennen *de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland:*

dat de beide groepen van Gereformeerde Kerken, die dusver, elk onderscheidenlijk, door genoemde twee Synoden vertegenwoordigd werden, thans saâmgevloeid zijn in één zelfde Kerkverband en dat dientengevolge ook de beide Synoden thans zijn overgegaan in eene vereenigde Synode, die den naam voert van: de *Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland;*

dat thans door deze Generale Synode vertegenwoordigd worden de Kerken, die in bijgaande lijst (zie Bijlage C) op nummer zijn gesteld, en dat deze Kerken voortaan niet meer den onderscheiden naam van »Christelijke Gereformeerde" en »Nederduitsch Gereformeerde" zullen dragen, maar met weglating van alle bijvoeging heeten zullen: *Gereformeerde Kerken;*

dat, wat aangaat de regelen voor inrichting en bestuur, deze Kerken thans alle saamleven onder de vigeur van de Gereformeerde Kerkenordening, gelijk die laatstelijk op de Synode te Dordrecht in 1619 bevestigd is; altoos met die noodzakelijke exceptiën waarvan aan de Regeering te zijner tijd door onderscheidene Kerken, en met name door de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk, bij missive van 15 December 1891, mededeeling is gedaan;

en eindelijk dat, tot op het eerstvolgend saamkomen der Kerken in Generale Synode, voor de correspondentie met de hooge Regeering zijn aangewezen de heeren J. H. Donner, Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman en M. Noordtzij, wier adres door deze Deputaten zelven zal worden medegedeeld.

Hetwelk doende enz.

De Generale Synode voornoemd:

W. H. GISPEN, *Praeses Synodi.*
A. KUYPER, *Praeses.*
H. BEUKER, *Assessor.*
G. VAN GOOR, *Assessor.*
L. H. WAGENAAR, *Scriba.*
J. WESTERHUIS, *Scriba.*
C. VAN PROOSDIJ, *Scriba.*

Amsterdam, 17 Juni 1892.

BIJLAGE A.

Bepalingen.

I. Grensregeling der plaatselijke Kerken.

ART. 1. Voor zoover dit noodig blijkt, zullen de Classen terstond de grenzen regelen tusschen de onderscheidene plaatselijke Kerken binnen haar ressort.

ART. 2. Bij deze bepaling der grenzen zullen de Classen de burgelijke grensindeeling als uitgangspunt kiezen, en waar deze moeielijkheden oplevert, op de historisch-kerkelijke indeeling teruggaan; zoo echter dat rekening worde gehouden met de veelerlei eischen van het practische leven.

ART. 3. Indien deze herziening der grenzen iemand af zou snijden van de Kerk, waartoe hij tot dusver behoorde, blijft hem het recht onverkort om onder zijnen vroegeren Kerkenraad te blijven. De herziening kan, tegen iemands wensch, geene terugwerkende kracht hebben. Zij geldt alleen voor het vervolg, d. i. voor hen, die nog ten Avondmaal moeten worden toegelaten.

ART. 4. Zoolang in eenige nabij elkander liggende plaatsen het getal der belijders, in elk dier plaatsen, nog niet sterk genoeg is, om plaatselijk eigen Diensten in te stellen, kunnen zij onder een zelfden Kerkenraad blijven of gebracht worden, mits de inwoners van elk dier plaatsen afzonderlijk worden geboekt, en dan natuurlijk als leden met vollen rechte.

II. Roeping tegenover achtergeblevenen.

ART. 1. Behalve de algemeene verplichting, om door den arbeid der Zending het Evangelie te prediken aan alle creaturen, en dus bijzonderlijk in ons eigen Vaderland aan hen, die van de waarheid vervreemd zijn, de kennisse dier waarheid te brengen, rust op de Gereformeerde Kerken, in bijzonderen zin, nog de verplichting, alle geoorloofde pogingen aan te wenden, om allen, die met ons dezelfde Gereformeerde belijdenis zijn toegedaan, ook tot kerkelijk saamleven met ons te bewegen, en om voorts te trachten in alle plaatsen dezes lands, waar nog geene Kerk zich bij ons aansloot, eene Kerkformatie, die zich met ons onder de Dordtsche Kerkenordening schaart, tot stand te doen komen. En zulks naar den regel van het te Leeuwarden en te 's-Gravenhage met name sub 2 en 3 besloetene; zie Acta van Leeuwarden, p. 103, en Acta van 's-Gravenhage, p. 81.

ART. 2. In plaatsen, waar reeds eene Kerk bij ons is aangesloten, zal deze Kerk allen ijver aanwenden, om de achtergeblevenen tot het zoeken van onze kerkelijke gemeenschap te bewegen; altoos met dien verstande, dat overeenkomstig hetgeen in 1891 bij de onderhandelingen over dit punt door de beide Synoden is uitgesproken (zie Acta van Leeuwarden, p. 103, en Acta van 's-Gravenhage, p. 81), niemand als lid erkend worde, dan nadat 1. de kerkeraad zich verzekerd hebbe van zijne instemming met de Gereformeerde belijdenis en van zijnen Christelijken levenswandel; en 2. door hem verklaard zij, dat hij onze ambten en diensten erkent, en zich met ons schaart onder de Dordtsche Kerkenordening. Over hen, die hieraan nog niet voldaan hebben, kan door den Kerkeraad geen kerkelijke tucht geoefend worden.

ART. 3. Alle plaatsen, waarin onze Kerken nog geen aansluiting konden vinden, of waar slechts een enkele belijder woont, worden de Classe, in wier ressort zij liggen, onder de zorgen van eene der meest nabij gelegen Kerken gebracht, met opdracht om de geestelijke belangen dier plaats te behartigen, en om, zoo God dezen arbeid zegent, de mogelijkheid ontstaat om er tot de instelling der Diensten over te gaan, de zaak op de eerstkomende Classicale vergadering te brengen.

ART. 4. De Classe, die ingevolge Art. 3 in dezen tot handelen geroepen wordt, zal alsdan een Consulent voor zulk een plaats aanwijzen, of desnoods van eene naburige Classe vragen, zich daarbij richtende naar de wenschen van de belijders te dier plaatse, ook wat de wijze van reformatie aangaat.

ART. 5. De aldus aangewezene Consulent zal, naar de regelen der Dordtsche Kerkenordening, de belijders te dier plaatse leiden bij de instelling van Ambten en Diensten, mits zonder overhaasting en met de noodige omzichtigheid.

ART. 6. Mocht in eenige plaats door een of meerdere ambtsdragers van eene kerkformatie, die niet onder de Dordtsche Kerkenordening leefe, ambtelijke pogingen worden aangewend, om tot de Gereformeerde paden terug te keeren, en zij onze hulpe hierbij inroepen, zoo zal hunne saak voor de Classe worden gebracht, en zal de Classe naar bevind van zaken handelen.

ART. 7. De Kerken en Classen zullen arbeiden, om ook die groepen van Gereformeerde belijders, die tot dusver òf op zich zelf stonden òf eene eigen organisatie vormden, tot aansluiting aan ons kerkverband te bewegen; mits altoos na behoorlijk onderzoek, of zij, ook wat haren oorsprong betreft, de ware gestalte van eene Kerk van Christus, naar de Gereformeerde Belijdenis en Kerkenordening, vertoonen.

III. Ineensmelting der plaatselijke Kerken.

ART. 1. Eerst dan zal de vereeniging ten volle beslag hebben erlangd, zoo ook de ineensmelting der plaatselijke Kerken tot stand is gekomen.

Hierbij echter dient groote omzichtigheid gebezigd, om geen onoverkomelijke moeielijkheden voor de toekomst te scheppen, en bijtijds alle dwang van zelf uitgesloten.

Latere indeeling van grootere Kerken in parochiën, wordt door de ineensmelting niet uitgesloten.

ART. 2. Waar deze ineensmelting nog niet aanstonds tot stand kan worden gebracht, behooren de zusterkerken in eenzelfde plaats van meetaf goede *correspondentie* met elkaar te onderhouden, en zoo dit raadzaam blijkt, tot *combinatie* over te gaan.

ART. 3. Onder *correspondentie* wordt verstaan, dat zij 1°. elkanders tucht erkennen; 2°. geen leden van elkander zonder wederzijdsche bewilliging overnemen; 3°. in aangelegenheden van gemeenschappelijken aard naar elkanders kerkeraadsvergaderingen deputeeren; 4°. beproeven althans enkele malen eene gemeenschappelijke gaadsdienstoefening te houden; 5°. over en weer haar Dienaren des Woords nu en dan laten optreden in elkanders Diensten, en 6°. in alle zaken tegenover derden elkander steunen en bijstaan.

ART. 4. De *combinatie*, die van zelf moet inhouden al wat tot de correspondentie behoort, wordt vooral aanbevolen in die plaatsen waar de zusterkerken elk op zich zelve te zwak zijn, om op goede wijze in den Dienst des Woords en der Sacramenten met den aankleve van dien te voorzien.

Deze combinatie kan tot stand komen op die velerlei wijzen, waarop dit van oudsher in onze Gereformeerde Kerken in gebruik was.

ART. 5. Bij *ineensmelting* gelde als regel, dat deze tevens de administratieve eenheid tot stand brenge, in welk geval de Kerkelijke Kassen wegvallen, en het beheer op vasten voet geregeld worde; doch alzoo zóó, dat alle rechten van derden volledig gewaarborgd blijven.

ART. 6. Er zal door de Vereenigde Synode eene Commissie van vijf Deputaten worden benoemd, met last, 1°. om voor de combinatie en ineensmelting zekere regelen te ontwerpen, en deze ter goedkeuring aan de eerstvolgende Generale Synode voor te leggen; 2°. om nu reeds de Classen te dienen van advies in alles wat op de onderwerpen, in de voorgaande artikelen aangegeven, betrekking heeft, en 3°. om, waar reeds vóór de eerstvolgende Generale Synode ineensmelting gewenscht wordt, na kennisneming van de ontworpen verbintenissen, aan de Classe te berichten, of deze al dan niet in overeenstemming zijn met de regelen, die zij aan de eerstvolgende Generale Synode zullen voorstellen.

Zoolang de regelen voor combinatie en ineensmelting nog niet door de Generale Synode zijn vastgesteld, blijft elke combinatie of ineensmelting een *voorloopig* karakter dragen, om eerst daarna door de Classe (mits onder inachtneming van de alsdan vastgestelde regelen) voor *definitief* te worden verklaard.

IV. Saâmvoeging der Kerken in Classen en Provinciale Synoden.

ART. 1. De saâmvoeging der Kerken wordt geregeld naar de lijst, die als slotartikel aan dit hoofdstuk is toegevoegd.

ART. 2. De saâmvoeging der Kerken in Provinciale Synoden geldt tot op de eerstvolgende Generale Synode, en die der Kerken in Classen tot op de eerstvolgende Provinciale Synoden.

ART. 3. Bij de revisie van de saâmvoeging in Classen, die in de eerstvolgende Provinciale Synoden aan de orde kan komen, wordt nu reeds gewacht de aandacht gevestigd te zijn op de ter Synode geuite wenschen: om de Kerk of Kerken te Appelscha bij de Classe Assen te voegen; die te Oost en Wijhe bij de Classe Zwolle; die te Hoek van Holland bij de Classe 's-Gravenhage; die te Vlaardingen bij de Classe Briello; die te Boskoop bij de Classe Woerden; die te Leimuiden en te O. en N. Wetering bij de Classe Leiden; die te Krimpen a/d Lek bij de Classe Rotterdam; die te O. en Z. Beierland bij de Classe Brielle; die te Giessen-Nieuwkerk en Oudkerk en Ottoland bij de Classe Gorinchem; die te Dussen en Meeuwen bij de Classe Almkerk; en die te Veen bij de Classe 's Hertogenbosch.

ART. 4. De Classen volgens deze voorloopige indeeling zullen de eerste maal samenkomen vóór 31 Juli e. k., en de Provinciale Synoden vóór 31 Augustus e. k.

Zij zullen de eerste maal worden saâmgeroepen door de Kerken op de lijst in het slotartikel daartoe aangewezen, en wel ter plaatse en tijd, door haar te bepalen.

Voorts bepaalt elke Provinciale Synode en Classe telkenmale, waar zij de volgende maal zal saâmkomen en welke Kerk met de saamroeping wordt belast.

ART. 5. De lijst, in art. 1 bedoeld, is de navolgende:

(Deze lijst deelen we de volgende week mede).

V. Huishoudelijke bepalingen.

ART. 1. Alle bepalingen, die dusver onderscheidenlijk, in elk der beide kerkengroepen, tot uitvoering der Dordtsche Kerkenordening golden, zijn buiten werking gesteld en vervallen.

ART. 2. Alle bepalingen, die in beide kerkengroepen eensluidend waren, worden opnieuw van kracht verklaard, nu voor de vereenigde Kerken.

ART. 3. Behalve datgene wat buitendien in deze Generale Synode bepaald is, zullen voorshands deze navolgende regelen worden in acht genomen:

a. voor de afvaardiging naar de Classen en naar de Synodale vergaderingen zal men zich gedragen naar de bepalingen der Kerkenordening.

b. In alles wat op „oefenaars" betrekking heeft, zal de Classe beslissen.

c. De kosten voor de Generale Synode zullen gedragen worden door de gezamenlijke Provinciale Synoden. Deze kosten en die der deputaten van